

iz nekterih imen, na priliko: Dutschiaf, Kotschiantschitsch, Bertatschnig itd. Kdo bo neki na prvi pogled uganil, da so to imena čisto slovenske korenine, kdo jih brez overebral? Pa tudi, kakošne doslednosti se berejo v tem imeniku! Sewer in Sever, Seitz in Satz, Beßel in Besel, Werbitsch in Verbitsch, Debeutz in Debeuz itd. Najžalostneje je pa pri tem imeniku to, da še dolgo ni upati spreobrnjenja. Kako da ne? Ako je res, kar se po mestu govori, normalkini gospodje višega ukaza (morebiti še celó ministerskega) čakajo, ki jim bo določil, kako jim gré pisati slovenske imena in kdaj odložiti železno srajco starega kopita. Kadar se bodo visoke vlade še s tacimi rečmi ukvarjale ter učitelje slovenski učile pisati, bo treba število uradnikov še zeló pomnožiti. Vendar bi pa „Novice“ rade zvedile, kterege leta, mesca, dné in od kod je neki prišel in s katero številko je zaznamovan ukaz, ki zapoveduje dosedanje imensko pisavo normalke ljubljanske. Le mešajo v začetnih šolah, da babilonskega turna nikoli ne bo konec! — Ali je nauk v normalki kaj milejši slovensčini kakor je imenik njeni, ne vémo.

Bilo je v normalnih šolah 1129 učencov, med njimi 23 šolskih pripravnikov, 33 godbinih, 351 nedeljskih in 722 vsakdanjih.

3. Mestna glavna šola pri sv. Jakupu.

Ves drugačen je imenik mestne šentjakopške šole, in vendar smo normalki porok, da ji ne en pameten in pravičen človek ne bo očital in v greh štel, da je vsacemu narodu dala, kar mu gré. Starši, ki ne razumejo nemškega jezika, morejo saj napredek svojega otroka v domači besedi naznanjen brati, ker večidel v slovenskem jeziku je ves imenik napravljen. — Šentjakopško šolo je obiskovalo letos 251 učencov v štirih razredih. Iz vsega se vidi, da ta šola v vsem prav lepo napreduje in da zadostuje zahtevam novega časa. Ker gosp. Zorin že delj časa boleha, ji je gosp. Andrej Praprotnik prvi učenik in vodnik; da je vès mož zato, spričuje tudi „Učiteljski Tovarš“, kterege z občno pohvalo vreduje.

Starozgodovinstvo slovensko.

Kje je bila nekdanja županija Zetelinesfeld?

Spisal Davorin Terstenjak.

Beseda nanese besedo. Dandanašnji so v pismih in govorih o Črnigori tolikrat čuje Cetinje, glavno mesto one junaške dežele, da me mika na kratko omeniti tudi naše slovensko Cetinsko. *)

Ko so Bavarci in Franki pokrajine nekdanjega Norika bili pod svojo oblast spravili, so jim tudi čisto nov ustroj podelili, in jih v večje okrožja razdelili, ktere se pri tadanjih pisateljih velijo: Gow, Gouwe = Gaue, dalje: provinciae, comitatus, provincia, Marca, pagi.

Tako je za Karola Vélikega štiriska (štajarska) zemlja bila razdeljena v: comitatus pagus Seunae, Sou-nae, Sovnae, Marchionatus Sovnae, to je: v savinsko županijo, v savinsko stran, dalje v: pagus Zetelinesfeld, Zitelinesfeld. Ta županija je obsegala: pogorje haložko, rogačko goro, Boč, bregovati svet

med Slovenjo Bistrico in Vajnikom, Pohorje do Puhensteina in doljnega Dravburga, dalje okrožje Drave na desnem njenem bregu do hrvaške meje (glej obširniše: Muchar „Geschichte der Steiermark“ II, 30 — 40.) Poglavitno mesto te županije je bilo Zetelinesfeld — cetelinsko polje; Muchar misli na Rače (Kranichsfeld).

Ime tega mesta opominja na cetinske hribe.

O legi cetinskih hribov (Mons Cetius), pa stari in novi pisatelji niso enakih misel. Ptolomej zaznamuje zemljopisno lego za cetinske hribe s stopnjo 36° daljave, in 45° 20' širjave (Lib. II. cap. 15). „Ker v ti legi je stala tudi Emona, tedaj „mons cetius“ ne more biti daleč od nje“ je že učeni gosp. Hicinger opazil („Novice“ 1855 str. 126). To mnenje poterjujejo tudi imena hribov; tako nahajamo v Terbovljah hribovje Cetje, (Ceče) in hrib kraj ceste, ktera drži iz Celja skoz Blagovno v Ponikvo, tik sv. Primoža se veli: Cetina, na Cetini, in posestnik: Cetinšek. *) Tako se je pogorje od svete gore prek čez Terbovlje do Boča velelo cetinsko, in polje od Pohorja dol kraj desnega brega Drave (današnje petujsko): cetelinsko, zetelinesfeld. Za to lego pričujejo vasi, ktere so stale v „pagus zetelinesfeld“, kakor: „Pulzcau“, pagus et fluvius, današnja Puls-kava, „Gyzubel“, vinska gora: Visuli, po nemškem Giessgibelberg nad Slovenijo Bistrico, Qualosse = Haloze, Kolles, Tynah = Tinje (Tainach) na južnem podnožji Pohorja, Drasgonwesdorf, Zdergonja ves, po-nemčena: Strasgoizen (villa ad Studeniz) na petujskem polji v cirkovski fari, Mannsperch = Mansberg v dravinski dolini, reka Trewina (fluit in amnem Travum) = Dravina (glej Muchar l. c. str. 37—40) itd. Ker Zosim piše: „apud Emonam appidum, quod inter Pannoniam supremam et Noricum situm est“, tedaj so cetinski hribje ločili Panonio od Norika (glej Zosim lib. V., cap. 29), tako da je Celeja še spadala po Pliniju v Norikum, Emona pa že v Panonijo gornjo.

V 9. stoletji nahajamo ravno tisto mejo med Carantanio in Panonijo, ali bolje rečeno: med frankovskim kraljestvom in veliko-moravskim (glej Dümmler „über die östlichen Marken des fränkischen Reiches v Archiv für österr. Geschichtsquellen“ XIII. zvez str. 173.). V oni dōbi so se dežele med Panonijo in Bajoario velele: Karantania, tudi Sclavinia = Koroško - Slovensko **) (Paul Diac V, 22.) in so iz prvega bile pod oblastjo domačih slovenskih vojvodov, med kterimi so nam znani Borut, Hotimar, Karat, Ingo ***) itd., pozneje pa pod oblastjo bavarskih in frankovskih vladarjev, in znamenito je, da ne daleč od hriba „na Cetini“, ne celo četvrt ure, je ves v ponikviški fari z imenom: „koroški kamen“, in ljudje še pripovedujejo, da je do one vesi segalo enkrat koroško kraljestvo, in da je tam stal velik kamen kot mejnik. Kmet na ti meji naseljeni se spet veli Knez.

Ogled po domačii.

Turki v Boveu.

V 32. listu „Novic“ t. l. je gospod pisatelj v popisu tominske okolice med drugim tudi turško vojsko v misel

*) Skoro bote pretekle dve leti, kar od našega Davorina ničesa nismo brali v „Novicah“; marsikdo morebiti misli, da je na veke omolknil. Ne, ne! Visokoučenemu domoljubu našemu je leto 1861 bilo polno bolehanja in žalosti; ozdravil se je, hvala Bogu! spet, al mnoge druge dela in skrbi so ga sprejele, ko je nastopil kot župnik veliko faro, iz kterih se more le sčasoma izkopati. Ko smo sami vidili unidan pri njemu cele kupe neprecenljivega gradiva, ki bi, ako bi na beli dan prišel bogati plod njegovih preiskav, nam kot sonce jasno razjasnil zgodovino starodavno našo, ste nas navdajale le dve presrčne želji: naj bi mu zdravje in vse okoljsine vprihodnje milejše bile, da bi mogel dovršiti, kar bi sicer brez njega v škodo nam nenadomestljivo pogubilo se na veke. Vred.

*) Že sem na več mestih dokazal, da je ime cet slovensko in da pomenja naravnost: hrib, breg, zato ime Cetinje v Črnigori. Predcetinci, ves pred bregom v fari Male nedelje. Na norenskih kamnih večkrat najdeš osebno ime Cetinius, Cetin, in rodbine s takošnimi imeni še po Slovenskem živijo. Pis.

**) Torej je ime „Slovenec“ in poznamovanje „Slovenija“ za dežele: Kranjsko, Koroško in Štajarsko nekoliko stareje kakor so — „Novice“, kterim se podtikuje ta znajdba! Pis.

***) Ime Ingo se nahaja na rimskem kamnu v Čadramu blizu Konjic, tudi rodbine Ingolič, po domačem Knez!! še živijo na Pohorji. Pis.